

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 ตัวอย่างและสถานที่เก็บตัวอย่าง

การกำหนดบริเวณการเก็บตัวอย่างน้ำพริก คือ สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำพริกที่มีจำหน่ายทั่วไปในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

1. น้ำพริกแม่บุญเรือง 112/3 ต. เกษไชย อ. ชุมแสง จ. นครสวรรค์ 60120
  - น้ำพริกเผาปลา
  - น้ำพริกเผาปลา – แมงดา
2. กลุ่มแม่บ้านบึงหลวง 1/1 หมู่ที่ 6 ต. เกษไชย อ. ชุมแสง จ. นครสวรรค์ 60120
  - น้ำพริกเผาปลา
  - น้ำพริกเผาแมงดา
3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพนมรอก ต. พนมรอก อ. ท่าตะโก จ. นครสวรรค์ 60160
  - น้ำพริกปลาข้าง
  - น้ำพริกเผาผัด
  - น้ำพริกแมงดา
4. ร้านจันทร์สุวรรณ 314/4-7 ถนนสวรรค์วิถี ต. นครสวรรค์ตึก อ. เมือง จ. นครสวรรค์ 60000
  - น้ำพริกเผากุ้ง
  - น้ำพริกกากหมู
5. ตลาดบ่อนไก่ ถนนโกสีย์ ต. ปากน้ำโพ อ. เมือง จ. นครสวรรค์ 60000
  - น้ำพริกเผาผัด
  - น้ำพริกแมงดา

3.2 ระยะเวลาในการเก็บตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยเก็บตัวอย่างน้ำพริกที่บรรจุภาชนะแบบปิดและไม่ได้บรรจุภาชนะแบบปิด

3.3 การเก็บรักษาตัวอย่าง

นำตัวอย่างน้ำพริกที่สุ่มได้เก็บไว้ในตู้เย็น เพื่อรอการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 เครื่องมือ อุปกรณ์และสารเคมี

3.4.1 เครื่องมือ

1. เครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง (High performance liquid chromatography,HPLC) บริษัท SHIMADSU รุ่น LC-10AD
  - คอลัมน์ชนิด C_{18} ขนาด 4.6×250 mm packing $5 \mu\text{m}$ บริษัท GL Sciences Inc.
  - ดีเทกเตอร์ชนิด UV
2. เครื่องชั่งไฟฟ้าทศนิยม 4 ตำแหน่ง บริษัท METTLER TOLEDO รุ่น AG204
3. เครื่องวัดพีเอช บริษัท METTLER TOLEDO รุ่น PG 203-S
4. เครื่องหมุนเหวี่ยง บริษัท HETTICH รุ่น UNIVERSAL 32

3.4.2 อุปกรณ์

1. ขวดวัดปริมาตร
2. ขวดรูปชมพู่
3. กระจกตวง
4. ปิเปต
5. บีกเกอร์
6. หลอดหยด
7. แท่งแก้ว
8. ซ้อนตักสาร
9. อะลูมิเนียมฟอยล์
10. ขวดรีเอเจนต์
11. กรวยแยก
12. แผ่นกรองเซลลูโลสอะซิเตต

3.4.3 สารเคมี

1. สารละลายมาตรฐาน

- กรดซอร์บิก, Lab grade ผลิตโดยบริษัท APS Ajax Finechem
- กรดเบนโซอิก, AR grade ผลิตโดยบริษัท APS Ajax Finechem

2. สารที่ใช้สกัด

- เมทานอล, HPLC grade ผลิตโดยบริษัท J. T. Baker Solusorb
- เฮกเซน, HPLC grade ผลิตโดยบริษัท J. T. Baker Solusorb
- แอมโมเนียมอะซิเตต, AR grade ผลิตโดยบริษัท APS Ajax Finechem
- กรดอะซิติก, AR grade ผลิตโดยบริษัท VWR International Ltd.

3.5 วิธีการทดลอง

3.5.1 การวิเคราะห์กรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกด้วยเทคนิคโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง

3.5.1.1 การเตรียมสารละลายมาตรฐาน

- เตรียม Stock standard solution โดยชั่งกรดเบนโซอิกหนัก 1.0 กรัม ลงในขวดวัดปริมาตรขนาด 1 ลิตร เติมเมทานอลปริมาตร 200 มิลลิลิตร ปรับปริมาตรด้วยเมทานอล

- เตรียม Working standard solution โดยปีเปิด stock standard solution ปริมาตร 1 มิลลิลิตร ลงในขวดวัดปริมาตรขนาด 100 มิลลิลิตร ปรับปริมาตรด้วยเมทานอล

1.) สำหรับการหาช่วงความเป็นเส้นตรง โดยเตรียมสารละลายมาตรฐานผสมของกรดเบนโซอิกให้มีความเข้มข้นเป็น 1, 10, 50, 100, 200, 400, 600, 800 และ 1,000 ppm

2.) สำหรับการสร้างกราฟมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์สารตัวอย่าง ให้เตรียมสารละลายมาตรฐานผสมของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่มีความเข้มข้นเป็น 1, 5, 10, 50 และ 100 ppm

3.5.1.2 การสกัดกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกออกจากตัวอย่างน้ำพริก

- ชั่งตัวอย่างน้ำพริกหนัก 5 กรัม ใส่ลงในขวดรูปชมพู่

- เติม n-hexane ปริมาตร 15 มิลลิลิตร คนด้วยแท่งแก้ว

- เติม acetate buffer เข้มข้น 0.005 M (pH 4.4) ปริมาตร 50 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้า

กันนาน 10 นาที

- เติลงในหลอดหมุนเหวี่ยงขนาด 60 มิลลิลิตร นำไปหมุนเหวี่ยงที่ 2,000 รอบต่อนาที นาน 30 นาที

- นำตัวอย่างส่วนที่เป็นของเหลวใส่ในกรวยแยกเพื่อแยกชั้นไขมันออก
- นำสารละลายที่ได้เติม n-hexane ปริมาตร 15 มิลลิลิตร เขย่านาน 10 นาที
- ตั้งทิ้งไว้ นาน 5 นาที แยกชั้นไขมันออกไป
- นำไปกรองด้วยกระดาษกรอง เบอร์ 1
- นำสารละลายที่ได้เข้มข้นแล้วตั้งทิ้งไว้ให้ละลาย
- นำไปกรองด้วยแผ่นกรองเซลลูโลสอะซิเตดขนาด 0.45 ไมโครเมตร
- นำสารตัวอย่างที่ได้ฉีดเข้าเครื่อง HPLC เพื่อทำการวิเคราะห์

หมายเหตุ ทำการทดลองจำนวน 3 ซ้ำ สำหรับแต่ละตัวอย่าง

3.5.1.3 การวิเคราะห์ด้วยวิธีโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง

1) การหาสภาวะที่เหมาะสมของเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูงที่ใช้ในการวิเคราะห์กรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิก

- ทดลองหาสภาวะของเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง โดยใช้ mobile phase ต่าง ๆ กัน ปรับอัตราส่วนของ mobile phase เครื่องตรวจวัด และอัตราการไหลของ mobile phase เพื่อให้เกิดการแยกของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่ดีที่สุด

2) หาค่าขีดจำกัดต่ำสุดที่สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยเครื่องมือ

- ศึกษาโดยฉีดสารละลายมาตรฐานผสมของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่มีความเข้มข้น 100 ppm และเจือจางลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งสังเกตจากโครมาโทแกรมพบว่า สัญญาณความสูงของพีคของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกเป็น 3 เท่าของสัญญาณความสูงของพีครบกวน ที่ความเข้มข้นดังกล่าว คือขีดจำกัดต่ำสุดของการตรวจวัด

3) การหาช่วงความเป็นเส้นตรง

- ศึกษาโดยเตรียมสารมาตรฐานผสมของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่มีความเข้มข้นต่าง ๆ คือ 1, 5, 10, 50, 100, 200, 400, 600, 800 และ 1,000 ppm

- ฉีดสารละลายผสมที่มีความเข้มข้นต่าง ๆ เข้าเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง

- สร้างกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นและพื้นที่ใต้พีคที่ได้หาช่วงความเป็นเส้นตรง

4) การสร้างกราฟมาตรฐาน

- เตรียมสารละลายผสมของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่มีความเข้มข้นต่าง ๆ คือ 1, 5, 10, 50 และ 100 ppm

- นิตสารละลายผสมแต่ละความเข้มข้นเข้าสู่เครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง

- สร้างกราฟมาตรฐาน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นและพื้นที่ใต้พีค

5) การหาค่าความเข้มข้นของการกลับคืน

- ชั่งตัวอย่างน้ำพริก 100 กรัม เติมนิตสารละลายมาตรฐานกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกอย่างละ 0.05 กรัม บดให้ละเอียด

- นำไปสกัดตามวิธีข้อ 3.5.2

หมายเหตุ : ทำการทดลองเป็นจำนวน 5 ซ้ำ

6) การหาค่าความแม่นยำของการวิเคราะห์ของการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ

- โดยเตรียมนิตสารละลายมาตรฐานผสมของกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกที่มีความเข้มข้น 100 ppm

- นิตสารละลายมาตรฐานเข้าสู่เครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง จำนวน 8 ซ้ำ

- นำผลพื้นที่ใต้พีคที่ได้มาหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมพัทธ์

3.6 แผนภาพการทดลอง

การสกัดกรดเบนโซอิกและกรดซอร์บิกในน้ำพริกเพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง

